

POMEN USTAVNOSTI IN USTAVNA DEMOKRACIJA: ZBORNİK OB DVAJSETLETNICI SLOVENSKE USTAVE

Igor Kaučič (ur.): Dvajset let Ustave Republike Slovenije: pomen ustavnosti in ustavna demokracija. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Ustavno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana 2012, 418 strani.

Znanstveni zbornik sta ob dvajsetletnici Ustave Republike Slovenije in ob mednarodni znanstveni konferenci pod uredniško taktirko prof. dr. Igorja Kaučiča izdala Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Ustavno sodišče Republike Slovenije. Konferenca *Dvajset let Ustave Republike Slovenije: pomen ustavnosti in ustavna demokracija* je potekala 21. in 22. decembra 2011 in privabila številne ugledne domače in tuje (ustavno)pravne strokovnjake. Predavalo jih je petindvajset. Zbornik, ki je izšel aprila 2012, združuje prispevke udeležencev konference in nekaterih drugih pravnih strokovnjakov. Poleg slavnostnega predavanja prof. dr. Franceta Bučarja vsebuje še enaintrideset prispevkov (sedem od njih v angleškem jeziku), vsi pa so, kot se spodobi, opremljeni s povzetkom in ključnimi besedami v slovenskem in angleškem jeziku.

Uvod v zbornik je zapis slavnostnega otvoritvenega predavanja zaslužnega profesorja Univerze v Ljubljani in predsednika osamosvojitvene Skupščine Republike Slovenije ter njene Ustavne komisije, **dr. Franceta Bučarja**, na tej mednarodni konferenci. Med poudarki prof. Bučarja velja nemara omeniti naslednjo misel: »Za prehod v demokracijo in normalno družbeno stanje narod ne potrebuje dovoljenja kogarkoli izven sebe; katerakoli institucija na naddržavni ravni ima lahko le vlogo servisa, ki opravlja dogovorjene dejavnosti za njegov račun in po njegovem pooblastilu.« Razmislek o tem je slavnostni govornik ponudil v kontekstu kritike »jugokomunizma«, a mu je mogoče pripisati širšo lucidnost: še kako aktualna je taka misel ob vse močnejših evropskih integracijah. Nova ustavna ureditev ob slovenski osamosvojitvi je sicer resda nujno izhodišče za razvoj družbe, a temeljnega premika ne more zagotoviti ustava, temveč se mora ta zgoditi v družbi sami. V avtoritarni državi ima vlogo

stabilizatorja neposredno oblastna elita sama, v demokratični državi pa nasprotno ustava.

Prispevki so v nadaljevanju smiselno razporejeni v **tri vsebinske sklope**. Prvi, izhodiščni sklop ima enak naslov kot zbornik: Pomen ustavnosti in ustavna demokracija.

V prvem prispevku iz tega sklopa, naslovljenem *Iskanje neusahljivega vira slovenske državnosti ter njegove ustavne identitete*,¹ je **prof. dr. Peter Jambrek**, nekdanji ustavni sodnik in predsednik Ustavnega sodišča Republike Slovenije, obudil spomine na proces ustanavljanja ustavnega sodišča samostojne države in ustalitev pravne podlage za njegovo delovanje, kar je trajalo več kot tri leta vse do uveljavitve Zakona o ustavnem sodišču aprila 1994. V nadaljevanju je prof. Jambrek predstavil pravne akte, ki so bili sprejeti v letih osamosvajanja in so sestavljali ta celoviti in pravno strukturirani proces. Pri tem ne gre prezreti pripravljanih del (*travaux préparatoires*), ki so zbrana v publikaciji *Nastajanje slovenske ustave* v treh zvezkih, ter avtorskih besedil iz strnjenege predhodnega obdobja nastajanja slovenske ustavnosti med letoma 1987 in 1990.

Prof. dr. Marijan Pavčnik, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, je v prispevku z naslovom *Materia Constitutionis (Glose ob pisateljski ustavi)*² opozoril na dragoceno vlogo pisateljske ustave, ki je opustila stvarino tedaj veljavne socialistične ustave in se zavzela za klasično moderno ustavo, ter orisal vsebino in pomen njenih poglavij in nekaterih posameznih določb. Čeprav je nekatere vidike moderne ustavnosti deloma zapostavila (npr. položaj in vlogo ustavnega sodišča), pa na drugi strani velja opozoriti, da veljavna Ustava nekaterih njenih pomembnih predlogov ni upoštevala (npr. na področju socialne države, volilnega praga in parlamentarnega sistema). Avtor je poudaril tudi pomen preambule pisateljske ustave, ki je prispevala k novemu razumevanju ustavnih besedil, npr. tistemu, ki gradi na osrednji vlogi človekovega dostojanstva.

V prispevku *Ustavna ureditev organizacije državne oblasti* **prof. dr. Franca Grada**, profesorja na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, je govor med drugim o kakovosti urejanja v ustavi, ki je pogosto boljše tam, kjer je ustava bolj splošna, in slabše, kjer se po nepotrebnem spušča v podrobnosti. Govor je tudi o načelu delitve oblasti, ki v slovenski ustavni ureditvi mestoma ni dosledno iz-

¹ Besedilo sestavljata avtorjev govor na slavnostni seji Ustavnega sodišča ob dnevu ustavnosti v Ljubljani, 23. decembra 2011, ter prispevek za razpravo na mednarodni znanstveni konferenci, omenjeni uvodoma.

² Prispevek je referat, ki ga je avtor pripravil za posvet Izvori slovenske ustave, 20 let po »pisateljski ustavi«, ki je potekal 20. novembra 2008 v Ljubljani v prostorih Državnega sveta.

vedeno. Težava je predvsem v vlogi Državnega zbora pri oblikovanju vlade, ki imenuje tudi ministre. Tudi predsednik republike je pri nas šibkejši kot v drugih državah s parlamentarnim sistemom. V Ustavo RS smo ravno tako prenesli nekatere druge elemente prejšnjega skupščinskega sistema. Vse to povzroča določene težave v razmerju med organi oblasti in pri njihovem delovanju v praksi, je opozoril avtor.

Mag. Matevž Krivic, nekdanji ustavni sodnik, je v prispevku z naslovom *Upanje in skepsa ob odločanju Ustavnega sodišča*, pojasnil svoje razloge za oboje.³ Po njegovem mnenju se Ustavno sodišče na hudo preobremenjenost ne bi smelo odzvati s kršenjem zakonskih kriterijev iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o ustavnem sodišču v okviru senatnega odločanja. Avtor je med drugim poudaril, da bi bila »pozitivna selekcija« primerov za obravnavo pred Ustavnim sodiščem po ameriškem zgledu boljša od sedanje negativne selekcije. V nadaljevanju ob analizi odločb Ustavnega sodišča govori o preobremenjenosti sodišča in kakovosti odločanja, ki si po naravi stvari nasprotujeta.

Prof. dr. Lovro Šturm, nekdanji ustavni sodnik in predsednik Ustavnega sodišča, je v prispevku *Ustavnosodna presoja o razmejitvi totalitarnega sistema in svobodne demokratične družbe, temelječe na človekovem dostojanstvu* obravnaval odločbo, s katero je Ustavno sodišče poimenovanje ulice po Titu razglasilo za protiustavno. O oženju razumevanja pravnega interesa kot predpostavke za obravnavo pobud za oceno ustavnosti in zakonitosti je pisal **prof. dr. Janez Čebulj**, ravno tako nekdanji ustavni sodnik in predsednik Ustavnega sodišča, v prispevku *Pravni interes za ustavnosodno presojo predpisov (Od oženja pravnega interesa do opustitve pobude za presojo predpisov)*. Med drugim je pojasnil, da oženje razumevanja pravnega interesa ni tako problematično, saj so sodišča tista, ki naj v konkretnih postopkih vlagajo zahteve, poleg tega pa morajo v svojih postopkih po 23. členu Ustave že sama zagotavljati varstvo pravic in pravnih koristi. Obravnaval je tudi pomen novele ZUstS, glede predlaganih ustavnih sprememb pa opozoril na nekatere pasti.

V prispevku *Nekatera vprašanja o delu Ustavnega sodišča (Ustavno sodišče in temeljna načela delovanja sodišč)* je **Jože Tratnik**, nekdanji ustavni sodnik in predsednik Ustavnega sodišča, obravnaval položaj tega sodišča v povezavi s temeljnimi načeli delovanja sodišč, med drugim z večstopenjskostjo ter instančnostjo, načelom naravnega (zakonitega) sodnika in načelom zbornosti. *Referendumu vrniti legitimnost, Državnemu zboru pa avtoriteto*, je v svojem

³ Članek je delno povzet po prispevku mag. Krivica: *Ali lahko vendarle še upamo v ustavno sodišče?*, delno pa je njegovo nadaljevanje, v: Jernej Rovšek, Liana Kalčina (ur.): *60-letnica sprejema Splošne deklaracije OZN o človekovih pravicah, 15-letnica sprejema Zakona o varuhu človekovih pravic: zbornik prispevkov z mednarodne konference v Ljubljani 2008. Varuh človekovih pravic, Ljubljana 2009, str. 55 in nasl.*

prispevku pozval **prof. dr. Ivan Kristan**, nekdanji predsednik Državnega sveta Republike Slovenije. Težave ne vidi v uresničevanju prvega odstavka 3. člena Ustave glede pravice do samoodločbe, ki ga je s svojim predlogom Komisiji za ustavna vprašanja oktobra 1990 tvorno sooblikoval, temveč v drugem odstavku tega člena, pri katerem gre za slabitev Državnega zbora kot ljudskega predstavništva, ter v neposrednem odločanju ljudstva prek nelegitimnega referendumu. Ustavno sodišče je z odločbama o občini Ankaran grobo poseglo v načelo delitve oblasti, z ustanovitvijo občine Ankaran pa trikrat kršilo Ustavo.

Prof. dr. Igor Kaučič s Pravne fakultete Univerze v Ljubljani je v prispevku *Ustavnorevizijska dinamika: De constitutione lata in de constitutione ferenda* obravnaval dinamiko sprememb Ustave Republike Slovenije, ki v primerjavi z nekaterimi evropskimi ustavami nikakor ni pretirana. K dosedanjim spremembam Ustave so po njegovem mnenju pripeljali pretežno politični razlogi, tako zunanji kot notranji, ne pa pravna neustreznost ali pomanjkljivost njenih določb. Avtor je obravnaval tudi neuspele poskuse spremembe, med katerimi so bili nekateri predlogi utemeljeni (npr. glede imunitete poslancev Državnega zbora in glede ustavnega sodstva). V postopku ustavne spremembe je treba strokovni in laični javnosti dati možnost za pravočasen in celovit odziv ter argumentirano razpravo. To pri večini dosedanjih sprememb ni bilo zagotovljeno v zadovoljivi meri.

Teme *Slovenska ustavna kultura (20 let kasneje)* se je lotil **prof. dr. Miro Cerar**, profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Zapisal je, da v Sloveniji politične stranke in politiki vsaj javno do Ustave večinoma izkazujejo spoštljiv odnos. Vendar pa to še ne pomeni, da ni nevarnosti, da bi ob zagotovljeni »dvo tretjinski« koaliciji hitro postala plen oziroma žrtev ozkih političnih interesov. Predlogi za sprejem nujnih in koristnih ustavnih sprememb so pogosto žrtev močne ideološke (bipolarne) razklanosti slovenskega naroda, kar onemogoča konsenz. Politične, nekatere gospodarske in druge družbene elite so v zadnjih dvajsetih letih svojo družbeno legitimnost, avtoriteto in ugled večinoma zapravile.

Nekatera vprašanja mandata ministra je načel **prof. dr. Rajko Pirnat** (Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani). Ustava ne ureja nekaterih oblik prenehanja mandata, npr. v primeru pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje ali ob smrti, ko nastane problem v zvezi z opravljanjem tekočih poslov. Problemu nadomeščanja ministra bi se bilo bolje izogniti z uvedbo instituta stalnega sekretarja (*permanent secretary*), ki ni politični funkcionar, njegov mandat pa ni vezan na mandat ministra. **Prof. dr. Mirjam Škrk**, nekdanja ustavna sodnica, je v prispevku *Predhodna presoja mednarodnih pogodb* obravnavala razmerje med Ustavo in mednarodnim pravom ter institut predhodne ustavnosodne presoje mednarodne pogodbe. Pri tem se je med drugim ustavila pri časovni

pristojnosti predhodne presoje, mogočih predlagateljih tega postopka, pravnih učinkih mnenja po drugem odstavku 160. člena Ustave in dopustnosti interpretativnega izreka.

Dr. Jadranka Sovdat, ustavna sodnica in podpredsednica Ustavnega sodišča, se je v svojem prispevku lotila teme z naslovom *Ustavno varstvo volilne pravice*. Ustava po njenem mnenju večinoma nudi ustrezen ustavnopravni okvir, saj določa vsa sodobna volilna načela in vsebuje temeljno podlago za zagotovitev neodvisne sodne kontrole volitev. Kljub temu pa ustavodajalec ni izbral najustreznejšega mehanizma sodne kontrole, ko je govor o parlamentarnih volitvah. Državni zbor je namreč najprej sam svoj volilni sodnik, Ustavno sodišče, ki po tretjem odstavku 82. člena Ustave odloča o pritožbi zoper odločitev Državnega zbora, pa opravi tako vlogo pritožbenega organa kot tudi volilnega sodnika na prvi in zadnji stopnji. Ureditve sodne kontrole volitev v Ustavi je zato eno od področij, kjer so spremembe potrebne. Na *Ustavne usmeritve zakonodajne dejavnosti* je v svojem prispevku, zadnjem v prvem sklopu zbornika, opozoril **prof. dr. Albin Igličar** (Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani). Pri tem je med drugim obravnaval pojem zakonodajne politike in ponudil ponovni premislek o treh ustavnih usmeritvah zakonodaje. Opozoril je tudi na hitro, obsežno in nekakovostno sprejemanje zakonodaje.

Drugi sklop zbornika ima naslov *Razmerja med ustavnim sodiščem, državnimi in meddržavnimi organi*. V uvodnem prispevku se je **prof. dr. Boštjan M. Zupančič**, sodnik Evropskega sodišča za človekove pravice, vprašal: *Quis custodiet ipsos custodes? Sestav ustavnih zavor in ravnovesij*. Zorni kot je pri tem metafizični, kot rešitev pa je predlagal, da dilemo kralja filozofa presežemo s pomočjo Maritainovega *Uvoda v metafiziko*. **Dr. Brigitte Bierlein**, avstrijska ustavna sodnica, je (v angleškem jeziku) obravnavala *Razmerja med ustavnimi sodišči in drugimi državnimi organi* s poudarkom na parlamentu. Pri tem je med drugim razmišljala, ali ima ustavno sodišče pristojnost presojati ustavne določbe. Z omenjenimi razmerji se je v prispevku *Dejanska avtoriteta ustavnega sodišča nasproti drugim državnim organom* (v angleškem jeziku) ukvarjala **prof. dr. Gertrude Lübbe-Wolff**, sodnica nemškega Zveznega ustavnega sodišča. Opozorila je, da odločitve ustavnega sodišča hitro lahko povzročijo napetosti v razmerju do drugih državnih organov, skrajni primer je celo nespoštovanje njegovih odločitev in krčenje pristojnosti. Nespoštovanje odločitev pa pomeni žalitev javnosti nasploh.

Nadvlada ustave kot temelj za razvoj evropskega konstitucionalizma je teza, ki jo je (v angleškem jeziku) postavil **prof. dr. Rainer Arnold** s Pravne fakultete Univerze v Regensburgu. Vladavina prava v novih demokracijah pomeni vladavino ustavnega prava, nadvlado parlamenta pa zamenjuje nadvlada ustave, saj se lahko le tako zagotovi varstvo človekovega dostojanstva in temeljnih

pravic nasproti zakonodajalcu. **Prof. dr. Verica Trstenjak**, nekdanja generalna pravobranilka na Sodišču EU, je v prispevku *Načelo primarnosti v pravu EU: in vloga ustavnih sodišč* obravnavala drugo obliko nadvlade. Po tem načelu v primeru nasprotja prevlada pravo Unije ne glede na to, kam v hierarhiji nacionalnega prava je uvrščen nacionalni predpis. Avtorica je med drugim omenila zadevo C-285/98, *Tanija Kreil*, posledica katere je bila sprememba nemške ustave. **Prof. dr. Branko Smerdel** s Pravne fakultete Univerze v Zagrebu je v prispevku *Teorija ustavnega inženirstva po dveh desetletjih tranzicije* (v angleškem jeziku) pozornost namenil ustavi v vlogi strateškega načrta kot sredstva za zagotavljanje trajnostnega razvoja pravnih, političnih in drugih razmerij v državi. Odgovor na vprašanja, kako to zagotoviti, ponuja teorija ustavnega inženirstva. Ta je posebej pomembna v času krize.

V prispevku *Ustavna demokracija v odločbah Ustavnega sodišča Republike Slovenije* je **prof. dr. Ciril Ribičič**, nekdanji ustavni sodnik, (v angleškem jeziku) obravnaval odločitve Ustavnega sodišča, ki jim je mogoče pripisati t. i. pozitivni sodni aktivizem. Odločitve, povezane z referendumom, so bile tiste, v katerih je Ustavno sodišče opredelilo pomen ustavne demokracije. Avtor je kot pozitivnega opredelil tisti sodni aktivizem, ki s širšo ustvarjalno razlago prispeva k varstvu človekovih pravic.

Jan Zobec, ustavni sodnik, je v zadnjem prispevku drugega sklopa (v angleškem jeziku) osvetlil *Razmerje med ustavnosodno presojo in doktrino* ter poudaril, da teorija ustavnega prava in ustavnosodna presoja pomembno vplivata druga na drugo. Značilnost tega dialoga je avtor prikazal pretežno s slovensko izkušnjo. Sklenil je z mislijo, da je doktrina temelj za racionalno in predvidljivo sodno odločanje, hkrati pa doktrina postane doktrina šele, ko je podprta s prakso.

Tretji sklop zbornika vsebuje *Izbrana vprašanja slovenske ustavnosti*. **Prof. dr. Rudi Kocjančič** (Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani) je obravnaval *Temeljne dileme o ustavni ureditvi oblikovanja vlade v Republiki Sloveniji*. Zavzel se je za volilni sistem, ki bo omogočal stabilnejšo vlado, in pri tem opozoril na nemškega. Pri spremembah bo treba upoštevati nesporne prednosti proporcionalnih in večinskih sistemov, opustiti pa slabosti obeh vrst sistemov.

Doc. dr. Saša Zagorc s Pravne fakultete Univerze v Ljubljani je v prispevku *Neizvoljivost za poslanca: ustavni desuetudo?* zastavil vprašanje, ali je postal institut neizvoljivosti za poslanca, kot je urejen v drugem odstavku 82. člena Ustave, ob odsotnosti konkretizacije na zakonodajni ravni, Ustavi nasprotni običaj. Ravno zaradi neaktivnega zakonodajalca poznamo v našem pravnem redu le približke neizvoljivosti za poslanca, zato je sklenil, da je navedena določba v Ustavi dejansko neučinkovita. Ob tem je ugotovil, da Ustavno sodišče v

dotedanji sodni praksi še ni odgovorilo na vprašanje, ali Ustava zakonodajalcu sprejem takega zakona nalaga ali ga za to zgolj pooblašča. Sam meni, da je zakonodajalec k temu zavezan.

O razmerju med slovenskim ustavnim pravom in pravom EU je v prispevku *Slovensko ustavno pravo v odnosu do prava EU* razmišljal **doc. dr. Matej Avbelj** s Fakultete za državne in evropske študije. Prispevek govori o treh dimenzijah slovenskega ustavnega prava, ki je, tako tedaj avtor, še vedno deficitarno v doktrinarnem, personalnem in idejnem smislu. Njegov odnos do prava EU je obravnaval v predpristopni in popristopni fazi. Med drugim je sklenil, da bi morale Ustavno sodišče jasneje opozoriti na razliko med federalnim načelom nadrejenosti in primarnosti, ki to ni. **Doc. dr. Jernej Letnar Černič** (Fakulteta za državne in evropske študije) je v prispevku *Slovenska ustava in varstvo človekovih pravic* obravnaval predvsem vprašanja ustavne pritožbe kot temelja svobodne demokratične družbe, ki naj se ne omejuje, pravice do referendumu kot neusahljivega vira slovenske državnosti, ter vprašanje vodoravnega učinkovanja človekovih pravic. **Doc. dr. Blaž Ivanc** z Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani se je v prispevku *Ustavnosodna presoja načela subsidiarnosti – izbrani primerjalni vidiki* ukvarjal z uveljavljanjem načela subsidiarnosti v nekaterih državah članicah EU, npr. Nemčiji, Portugalski, Franciji. V sklepu je predlagal, da bi načelo subsidiarnosti izrecno uredili v Ustavi.

Dr. Sebastian Nerad, generalni sekretar Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je prav tako obravnaval razmerje med pravom EU in nacionalnim pravom v prispevku *Recepcija prava Evropske unije v nacionalno ustavno pravo: Ustavno sodišče med pravom Evropske unije in Ustavo*. Po avtorjevem mnenju je mogoče temeljna načela prava EU, ki opredeljujejo razmerje med notranjim pravom in pravom EU, šteti tudi za domača ustavnopravna načela. Zlasti to omogoča tretji odstavek 3.a člena Ustave. Avtor je v nadaljevanju obravnaval sodno prakso Ustavnega sodišča, v kateri je to sprejelo, potrdilo in razlagalo temeljna načela EU. Po načelu lojalne razlage pa so k temu zavezani vsi državni organi. Takšno razumevanje pomembno vpliva na razlago 160. člena Ustave glede pristojnosti Ustavnega sodišča in s tem na vlogo sodišča.

Na temo *Kršitev pravice do enakopravnega izobraževanja Romov – ESČP* je razpravljala **prof. dr. Alenka Kuhelj** s Fakultete za upravo Univerze v Ljubljani. Pri tem je obravnavala pritožbe pred Evropskim sodiščem za človekove pravice zoper Češko, Grčijo in Hrvaško ter odzive nanje. Politike diskriminacije ne zaznamo le v vzhodni Evropi, temveč tudi v državah, kot sta Francija in Italija. **Mag. Andrej Kristan** z Univerze v Genovi se je v prispevku posvetil vprašanju ustrezne interpretacije ustave, kar je orisal z naslovom *Razumeti ustavo*. Razpravo je odprl s tezo, da imamo več kot eno ustavo. Poleg besedilne ustave nastajajo še predstavnoskladne ali ideološke ustave in pa družbena ustava. Ka-

dar se Ustavo, torej besedilno ustavo, razlaga z argumentom namena, se njeni razlagalci pogosto ne zavedajo šibke legitimnosti takšne razlage. Posebej to drži, kadar so njen predmet predpisi, sprejeti v zbornih telesih.

As. dr. Samo Bardutzky s Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, trenutno kot raziskovalec zaposlen na Univerzi v Kentu, je avtor prispevka z naslovom *Diskrecijska izbira ustavnih pritožb in pobud za presojo predpisa*.⁴ V spodletelem postopku ustavne reforme med letoma 2008 in 2011 je bila načrtovana tudi uvedba diskrecijske pravice ustavnih sodnikov pri izbiri ustavnih pritožb in pobud za oceno ustavnosti predpisa, o katerih bi Ustavno sodišče odločalo vsebinsko. Zamisel se je zgledovala predvsem po postopku *certiorari* Vrhovnega sodišča Združenih držav Amerike. V nadaljevanju je avtor obravnaval tudi smiselnost določitve vsebinskega merila za usmeritev diskrecijske izbire ter delovanje diskrecijskega izbiranja v sistemu razpršene ustavnosodne presoje. Prispevek je sklenil z vprašanjem, koliko glasov sodnikov naj zadošča za odločitev o sprejemu zadeve v obravnavo, in opozoril na pomembnost ureditve samega izbirnega postopka, ki bi mu bilo treba ob morebitni ponovni diskusiji uvajanja diskrecijskega sistema izbire na Ustavnem sodišču posvetiti bistveno več pozornosti.

Iztok Štefanec,
univerzitetni diplomirani pravnik,
raziskovalec na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

⁴ Prispevek vsebuje določene poudarke doktorske disertacije Samo Bardutzky: *Sprejem zadeve v ustavnosodno presojo*. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2013.

Prikaz knjige

UDK: 342.4(049.3)

**ŠTEFANEC, Iztok: Pomen ustavnosti in ustavna demokracija:
zbornik ob dvajsetletnici slovenske ustave**

Pravnik, Ljubljana 2014, let. 69 (131) št. 7-8

Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Ustavno sodišče Republike Sloveniji sta ob dvajseti obletnici sprejema Ustave Republike Slovenije izdali znanstveni zbornik z naslovom *Pomen ustavnosti in ustavna demokracija*. Uredil ga je prof. dr. Igor Kaučič. Združuje enaintrideset prispevkov, večina jih je v slovenskem jeziku, sedem pa v angleškem. Njihovi avtorji so jih priznani domači in tuji (ustavni) pravniki, univerzitetni učitelji, ustavni sodniki in drugi ugledni pravniki. Prispevki so razdeljeni v tri podnaslovljene vsebinske sklope: *Pomen ustavnosti in ustavna demokracija*, *Razmerja med ustavnim sodiščem, državnimi in meddržavnimi organi* ter *Izbrana vprašanja slovenske ustavnosti*. Uvod v zbornik je slavnostno predavanje prof. dr. Franceta Bučarja, predsednika osamosvojitvenega zasedanja Skupščine Republike Slovenije ter njene ustavne komisije, ki ga je imel na dvodnevni mednarodni znanstveni konferenci. Ta je v počastitev dvajsetletnice slovenske ustave potekala 21. in 22. decembra 2011 na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in na Ustavnem sodišču Republike Slovenije pod naslovom *Dvajset let Ustave Republike Slovenije: pomen ustavnosti in ustavna demokracija*.

Book Review

UDC: 342.4(049.3)

ŠTEFANEC, Iztok: Significance of Constitutionality and Constitutional Democracy: Insight into Miscellany, Marking Twenty Years of the Slovenian Constitution

Pravnik, Ljubljana 2014, Vol. 69 (131), Nos. 7-8

The Faculty of Law of the University of Ljubljana and Constitutional Court of the Republic of Slovenia have honored the twentieth anniversary of the adoption of the Constitution of the independent Republic of Slovenia in 1991 also by publishing scientific miscellany entitled *Significance of Constitutionality and Constitutional Democracy*. It was edited by professor Igor Kaučič. It includes thirty-one contributions predominantly in the Slovenian language, seven of them in English. They were contributed by renowned domestic and foreign (constitutional) lawyers, university professors, constitutional judges and other eminent lawyers. The contributions are divided into three subtitled thematic sections: *Significance of Constitutionality and Constitutional Democracy*; *Relations between the Constitutional Court, National and International Bodies*; and *Selected Issues of Slovenian Constitutionality*. The miscellany is introduced by keynote lecture of professor France Bučar, the president of the first Assembly of the Republic of Slovenia (and its Constitutional Commission) after its independence. The lecture was given at the two-day international scientific conference, held to commemorate the twenty years of the Slovenian Constitution on 21 and 22 December 2011 at the Faculty of Law, University of Ljubljana, and Constitutional Court of the Republic of Slovenia. The conference was entitled *Twenty Years of the Constitution of the Republic of Slovenia: Significance of Constitutionality and Constitutional Democracy*.